

VLAD CARAMAN, *În preajma revoluției* de Constantin Stere. Elemente de poetică a *Bildungsromanului*, Chișinău: Gunivas, 2009, 120 p.

O INTERPRETARE POSTMODERNĂ A LUI C. STERE

Abordarea de până acum a operei și personalității lui C. Stere s-a făcut într-o cheie lansoniană, preponderent tradiționalistă, biografistă.

Vlad Caraman, care face parte din generația tânără a exegeților școliți la noile metode puse la îndemână de G. Genette, Tz. Todorov, R. Barthes sau M. Bahtin, ne propune o grilă postmodernă, prin care se scoate în relief mai pregnant poetica romanească steristă.

Cercetătorul, înzestrat cu facultatea de a supune analizei totul sub aspect sistematic, polistruktural și de a raporta în chip comparat la creatorii de aceeași natură, se referă la formele narațiunii, la strategiile descrierii și dialogului, la natura policonfliktuală, a ipostazelor personajului și varietății topoilor. El vede pe bună dreptate în desfășurarea ciclică a tramei narative din *În preajma revoluției* un *Bildungsroman*, un roman al formării și trans-formării personajului, C. Stere apărând ca un balzacian secretar al unei epoci.

Este, indiscutabil, o recitare, exegetul având acest dar al relecturării perspectiviste a unei opere deja clasificate și clasate pe polițele evaluării – de la G. Călinescu, contemporan cu C. Stere, la cei de ieri și de azi.

Suntem atenționați că, deși se menține în rama tradițională a *Bildungsromanului*, opera lui C. Stere prezintă o perspectivă panoptică și

o structură naratologică novatoare, denumită de exegeza modernă viziunea din spate, o adevărată *mise en abîme*. Tipul narativ auctorial se conjugă cu tipul narativ neutru, iar tehnica jurnalului cu cea a scrisorii. Se conturează o proză adresată, prin care se face o legătură simpatetică cu cititorul, Vanea Răutu devenind un narator creditabil indirect și provizoriu.

Cronotopul este cel specific secolului al XX-lea, C. Stere excelând în tensionarea și destinderea atmosferei, în crearea unei simetrii arhitectonice și a ceea ce cercetătorul denumește peisaj caracterologic și peisaj anticipativ.

Sunt puse în evidență descrierea interiorului, a decorului, a naturii și portretului (exterior, fiziologic, dublu antitetic, complex indirect), cu toate funcțiile sale estetice, apoi se procedează la caracterizarea tipologică a personajelor și a discursului narativ ca atare (cronotop, topos), evidențiindu-se în special metaforele etapelor vieții, a caducității, a navigării, a zborului.

Eseul lui Vlad Caraman are meritul indiscutabil de a ne îndruma spre „fața nevăzută” a romanului lui C. Stere, spre tot ce are tradițional și novator în poetica sa.

Acad. MIHAI CIMPOI
Institutul de Filologie al AȘM